

Ara 80 fill.

Hírlapbélyeg használatát a bratislavi postaigazgatóság 25.857/III. a - 25. 28. X. 25. szám alatt engedélyezte. „Podávaci poštový úrad Nitra.”

NITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Megjelenik vasárnaponként.
Előfizetési ára egész évre 40 Ks, félévre 20 Ks
Külföldre 60 Ks. évenként.

Alapította: Dr. TÓTH JÁNOS.
1933-ig szerkesztette: Dr. FRANCISZY LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nitra, Piarista-utca 22. szám, földszint.
Hivatalos órák: hétköznap reggeltől estig.

Negyvenkilencedik évfolyam

34. szám

Nitra, 1941. augusztus 31.

Panaszok és kérelmek.

Mindazok a nitrai hölgyek és urak, akik bevásárlásukat a mézárosoknál és a piacon egyedül intézik, a legutóbbi hetekben jogosan panaszkodhatnak a falusiak durva és fegyelmezetlen megotartása miatt. Tudjuk és saját gyomrunkon tapasztaljuk, hogy egy idő óta a hús és zsírfelosztás körül bajok vannak városunkban és ennek a hiánynak s az ezzel kapcsolatos tengernyi panaszoknak egyedül az agyondelgetett falusiak az okozói.

Az elmúlt szombaton, reggel 7 óra előtt már ott várakoztunk a mézáros üzlete előtt, hogy vasárnapra valami kis húshoz juthassunk. Hátunk mögött gyülekeztek a falusiak és amikor kinyitották az üzlet ajtót, akkor az idegenek a régi törzsbevásárlókat kézzel-lábbal durván félreszorították és szinte támadásszerűleg elfoglalták az üzletelhelyiséget. Az illetékes városiak természetesen félreállították és türelmesen várták, míg elszedik előlük a húst és zsírt. Hiába kerestek rendőrt, hogy sorbaállítsák a durva tülekedőket. A falusiak, melyeket bevásároltak az egyik üzletben, szaladtak tovább a másik és harmadik üzletbe, ott is lökdösődtek, szitkozódtak, hazudoztak, hogy már x órája várakoznak és végül mindenhol kaptak, amit akartak. Hát élelmes népség ez, de több udvariasságot kérünk tőlük és ezért a jog és igazságosság érdekében kénytelenek vagyunk a hús és zsír rendszeres elosztását, bevásárlási jegyek bevezetését kérni!

A piacon a falustak a szárnyasokért annyit kérnek, amennyit akarnak. Hát ez se mehet így tovább. Elvégre van függőmérték is a világon és ennek segítségével meg lehet állapítani a szárnyasok elősúly árát is büntetés terhe alatt, mert mégis csak szomorú, hogy ma, amikor a szlovák intelligencia földműves családokból kerül ki javarészt saját ősi fajtája nyúzza meg azt a legjobban.

Mielőtt a falu és városi lakosság közötti kezdődő gyűlölködés temperamentumosabb kilengéseket eredményezne, célszerű rendszabályok bevezetésére van szükség.

Örömmel értesülünk, hogy a Piarista-templom restaurálási munkálatait rövidesen befejeződnek. *Massányi* mester művészi alkotását (freskó) valóban egyedülállóvá tették eme templomunkat Szlovenszkón. A katolikus hívők örömmel vennének egy olyan emlékfüzetet, melyben msgr. *Boleček*

mint plébános és író, nemkülömben mint az egész restaurálást felkötő megindítója és vezetője a freskókról készített klisék mellé megfelelő magyarázatokat írna. Ugyanebben az emlékfüzetben lennének megörökítve az adakozók nevei is. Erre a sajtótermékre útmutató példaként szüksége volna valamennyi pebániának templomgondnokságának. Ezenkívül az Idegenforgalmi iroda, a Nitrat látogató útutató bizottság is hasznát venné. Magunkról tudjuk, ha idegen városba kerülünk, sőt ha oda kirándulunk, valami emléket szeretünk onnan hazavinni. Vajon milyen emléket vihet ma Nitráról az idegen a város és környékének nevezetességeiről a jó benyomásokon kívül?

Szűkek a zabori utak. Ha a sétálók autóval, vagy kocsival találkozhatnak, kénytelenek az útmenti árkokban meghúzódni. Ha pedig két jármű halad el egymás mellett, úgy az soha sincsen akadályok nélkül. Nem volna-e célszerű a főbb zabori útvonalakon kiterőket építeni? Ez a befektetés sokba nem kerülne.

Sokan kíváncsiak arra, hogy az Orol stadion környékét annak idején miért parkírozták. Vajon azért-e, hogy ott tehének és kecskék legeljenek és a pázsitot (kasza hiányában) elgazosítsák? Ez a park jelenlegi állapotában csak a levegőt rongja s hogy a pavillonnak a sétány felé eső részén miért kell mindig fehérneműt szárítani, mikor az épületnek hátsó oldala is van, az valóban érthetetlen.

Új sportszólárt kérünk. Sportoló közönségünk már annyira megszokta az angol kifejezéseket (goal, gam, half, back, rakett, sprint, rekordman stb.), hogy szinte már nem is tud leszokni róla, pedig minden nyelvben megtalálhatóak már nagyrészt a hazai kifejezések. Aktuális volna sportélelünkünk kiküszöbölni az angol kifejezéseket, legalább is a háború idejére. Ezt a csekély figyelmet az angolok megérdemlik minden harcoló keresztény nemzetől.

Megjegyzések a szemétkihordáshoz. Valószínűleg sokan tapasztalták, hogy amikor a városi szemétkihordó kocsikba a házak személtartályait kiöntik, bacillust tenyésztő penetráns bűz terjeng a kocsik körül. Feltételezzük, hogy maga a kocsik minden alkalommal fertőtlenítve van, de hogy a tartályok tisztántartását ki ellenőrzi s azok kötelező fertőtlenítésére történt e parancsszerű intézkedés, azt csak várjuk.

Nitrai képek.

Sok a munka, kevés a munkás.

Öröndetes tényként kell leszögeznünk, hogy az illetékes körök sokat tesznek Nitra csinosításának érdekében. Amerre csak fordulunk, mindenütt dolgozó emberekkel találkozunk szemünk, serény csákányütések től hangos az ucca. Városunkban nincs munkanélküli, legfeljebb csak az nem dolgozik, aki a téllenséget már megszokta, aki nem akar dolgozni.

A malomi munkálatok már befejezéshez közelednek. Rengeleg munkás dolgozik a vízszabályozásnál, valamint a sziget mögött. Az uccákat javítják, kövezik. Ennek a nagy áldozatkészségnek már is meg van a láttszata. Alig lehet ráismerni városunkra, olyan szép.

Az építkezés terén is nagy a produktó. Az emberek mintha menekülnének a pénztől, egész vagyonukat ingatlanba fektetik. Csak az a baj, hogy kevés a munkás. Sokan Németországban vannak, sokan pedig a harcstereken végzik előirt kötetlenségüket. Nem ritka látvány, hogy az állványokon falusi embereket látunk, akikkel pótolni akarják a városi munkaerőket. Szép, hogy a falusi embereknek is adnak munkaalkalmat, de ennek is meg lesz a városi munkás szempontjából a maga sajnálatos következménye. Minden munka rövidesen elkészül, később nagy stagnálás áll be. Azek részére, akik a harcsterről, vagy idegenből hazatérnek, nem adódik munkaalkalom, mert minden elvégezték a városszépítés szempontjából. Azért akármilyen furcsán hangzik is, talán lassítani kellene az építkezési, városszépítési tempót.

Patkány-invázió.

Városunkban a patkány megkülömböztetett megbecsülésben és szeretetben részesül, mert csak ennek köszönhető öröndetes szaporodása. Helyesen van ez így éppen olyan teremtmény, mint a többi és ha néhanapján csinál is némi kilengést, ez még nem olyan borzasztó. A patkányok irántunk való szeretete nagy: megesznek minket.

Általános a panasz, hogy városunkban szokatlan módon elszaporodtak a patkányok. Irításukra nem történnék kezdeményező lépések. Akadnak áldozatkész háztulajdonosok és vendéglősök, akik a saját szakállukra irtják a patkányokat, de hivatalos helyről nem történnik intézkedés. A

Slovák Népbank, fiókja Nitra

(azelőtt Nitrai Népbank, r. t.)

beteteket elfogad, kölcsönöket közvetít előnyös feltételek mellett, valamint minden üzletösszeköttetéseket lebonyolít.

patkányok különösen azokat az uccákat lepték el, ahol sok a hentesüzlet. A legtöbb hentesüzlet pedig a főuccában van. Az esti sétálók megfigyelhették, hogy az uccákon vigan futkároznak a patkányok, hogy jól mulassanak a hölgyek ijedezésén.

Elvárjuk, hogy ez irányban a hatóságok erélyesen intézkedjenek, mert nem tűrhető, hogy az állam- és magánvagyon ilyen nagyarányú kártevésnek legyen kitéve.

A nem kívánatos szomszédság.

Sokan még ma sem tudnak belenyugodni abba az intézkedésbe, mely a színház előtti Szűz Máriának más helyet jelölt ki. Évtizedeken át megszoktuk, hogy a Szűz Anya szobra ott álljon a tér közepén, mintegy kidomborítva a város katolikus jellegét. Ott állt a város szívében és lelki megnyugvást, békét csöppögtetett azok szívébe, akik előtte elhaladtak. De az idő minden sebet begyógyít, lassan azt is megszokjuk, hogy a Szűz Anyát egy félreeső szerény helyen keressük.

A városfejlesztés — nagyon helyesen — előírja, hogy nyilvános, földalatti illemhelyeket építsenek a város különböző pontjain. Főterünk is kap ilyen földalatti illemhelyet. Úgy értesülünk, hogy a nyilvános illemhely a Szűz Anya szobrának közeliségében lesz. Sokak kérését tolmácsoljuk, mikor arra kérjük az illetékeseket, helyezze el ezt az illemhelyet minél távolabb a szobortól. Mert még sem illő, hogy egy katolikus államban ilyen kevés figyelmet szenteljenek annak, aki mindig kegyelben tartotta a várost és annak máskülföldben jámbor népét.

Ha már a Főtérnél tartunk, engedjék meg nekünk, hogy egy szerény kérdést kockáztassunk meg: mi a csodának áll a Főtér közepén a szökőkút, ha sohasem működik? Csak azért volt szükséges felépítése, hogy ennek ürügye alatt kiszorítsák méltó helyéről azt, aki nekünk a legkedvesebb? Vajjon nem érezzük-e eléggé az Égnek sujtó kezét?

Megjöttek a színészek!

A kultúra fecskéi: a színészek megölelték, hogy ebbe az áporodott szellemi életbe egy kis levegőt hozzanak. Rövidesen megnyílnak újonnan átalakított színházunk kapui, hogy magukba fogadják a szórakozás, szellemi táplálék után áhítozó közönséget. Mikor ezeket a sorokat leírjuk, akaratlanul is azokra kell gondolnunk, akik lehetővé tették, hogy színházunk deszkáin, a színpadon ismét életet kapjon a leírt szó, hogy egy színes előadás kiragadjon minket a hétköznapi gondok szakadékából. A színház átalakításának munkálatai a napokban befejezési nyerne. Közel háromnegyed millióba kerültek az átalakítási munkálatok. Mindezt két embernek köszönhetjük: *Haššik* zsupánnak és *Mojto* városbírónak. Mielőbb hajlékot nem is kaphat a szlovák színművészet, mint a nitrai színház, mely teljesen átalakítva, de régi szépségét megtartva, új díszletekkel (Massányi műve) várja Thália papjait.

A színészek már „gyúrják” a nitrai közönséget. Az előjelekből ítélve, nagy érdeklődésre lehet számítani. A támogatás indokolt, ha eláruljuk, hogy a kitűnő színház életén *Devinský* igazgató áll, akinek színjátszóit multja közismereti és akinek neve művész körök előtt jó csengésű. Élesszemű rendező, jóízű ember, aki tudja, mi kell a közönségnek. A színpadot csak a kultúra

számára tartja fenn, a politikai manőverezés számúve van és lesz a nitrai színházból. Éppen ezért támogassuk a nitrai színház életét, mely munkájával hidal akar verni az itt élő nemzetiségek között.

A színészeket, mint a művészet és kultúra apostolait, melegen üdvözljük.

Gazdag szegények.

Szeretném c öndes megértéssel a lelkedbe muzsikálni szegény testvérem, hogy a szenvedés, nélkülözés nem tehet boldogtalanná, ha te nem akarod. Szeretném, ha elhinnéd nekem, hogy gazdag szegény vagy, ha tudsz Isten gondviselésében hinni és önfeláldozón szeretni, mert akkor parancsoltál a szenvedélynek, amely uralkodni akar rajtad. Nem boldogság ez? Nem árnyúzó napsugár ez? És a tied lehet, csak akarni kell! Csak azt kell elhatároznod magadban, hogy ezután nem ábrándozol, ezután élni fogsz.

Nehéz az élet. De el kell viselni és el is viseljük. Nem úgy pipogya ember módjára, hanem így: vagy — vagy. Vagy célt érek, vagy elveszek. Csakhogy én akarom az örök Istent, az örök világosságot. Senki sem szakíthat el tőle.

Nincs kenyér? Nincs meleg, puha fészek? Ne félj, sokan vannak így. Fényes paloták úri lakói sem kerülnek el ezt a sorsot, ha nem szeretnek. Nekik lehet kényelmük, bőségük, de ha nem látják meg a szegény nyomorát, ne irigyeld őket. Neked megadhatja az Isten holnap azt, ami ma hiányzik, mert közel van hozzád, hiszen szegény lelt érted. Aki nem keresi az örök szerelmet, annak az élete üres, sivár. Mi szegények is lehetünk gazdagok, ha szeretünk. Úgy szeressünk, hogy Isteni világításba kerüljön az élet, az ember és minden. Szeressünk úgy, hogy szívünk melegénél mindenki elérje az Istent. Szeressünk úgy, hogy erő sugározzék a lelkünkben, amely emel is, gyógyít is, könnyet töröl, mosolyt fakaszt. Így gazdagok leszünk szegénységünkben is, mert a szenvedésben szeretteink mentővára leltünk.

A gazdagok dűskálkodnak a jólétben és mégsem boldogok, mert üres a szívük. Nem tudják ők, hogy boldogság az, önmagunkat elfelejtetni és másoknak élni. Kivesszük részünket a mások gondjából, könnyülünk szeretettel rajtuk és ezzel könnyebb lesz a lelkünk, elfeledjük a magunk gondját is. Résztétel, tanácsal segíteni másokon! Meg van ennek a maga gyönyörűsége és nagy előnye: leltörjük a fővén szűrő végét, nem érünk rá a magunkévá lenni. Nem leszünk lagymatag, sültgalamb váró emberek, lesz érző szívünk, meleg akarásunk — és előkelő jó társaságunk. Az Isten lakik majd bennünk.

Nincstelenség kopog az ajtódon? A szeretetlenség dermedt fagyva ölelget halálos öleléssel? Ne félj! Legyőzhető szeretettel, hittel, megnyugvással, mert az Istenben bizók győznek és megnyugodnak. Lelked gazdag, — szíved elégedett a szegénységben is. Napsugarak hatolnak át a ködön és bizóvá teszik a szegényt, hogy egyszer csak újra felkél a hit, az emberi jószág és szeretet napja. Mert: „E világon nem a tudomány, de a szeretet művel csodákat”. (Eötvös). *Szvitok Rezsóné.*

Szerk. üzenetek.

K. I. Aškerč. Cikkét legközelebbi számunkban okvetlen közöljük.

Aki belédmártja rémhírét..

Kellemetlenül kezdődik ez a mai nap, gondold magadban, mikor reggel úgy 8 óra felé eltávozol lakásodból és az utcára érsz, mert feltékelve a magasba, csunya felhőket látsz és vékony kabátodban fázol. Ki hallotta már, hogy augusztus közepén ilyen hideg legyen. Arra gondolsz, mi lehet ennek az oka és visszaemlékezel tegnapesti olvasmányodra, kedvenc napilapodban olvastad, hogy a természet e megbokrosodása alighanem a harcmezőkön eldördülő ágyúzással és bombázással függ össze. A légkör állandó megrázkodtatásának csak ez a folytonos tüzelés és robbanás lehet az oka. Egy másik ujság tudományos értekezéséből megtudtad, hogy nem ez, hanem a rádió csinálja azt a sok meglepő zűrzavart, ennek hullámai borzolják fel a világegyetemet, ez forgatta fel az évszakok megszokott rendjét.

Mindez lehetséges, tündöklő magadban... mikor hirtelen karodba akaszodik dr. Mgor Valér. Összerezzensz... hiszen ismered komor arcát, vad bikaszerű mordságát és tudod, hogy egykönnyen nem fogsz tőle megszabadulni. Mindenesetre barátságosan üdvözlöd, azzal lehet őt legjobban megbosszantani, ha nyájas, verőfényes, derűs arcot társz feléje. De ő ridegen visszautasítja a belőled áramló napsugarakat és zordon elszántsággal süviti:

— Hallotta?

— Hogyne, hogyne hallottam volna — így szól méztől csöppögő válaszod — ugye azt, hogy a helyzet szemmeláthatólag megnyihült?

— Ugyan kérem ne tréfáljon! Ugy látszik, nem hallgat rádiót?

— De igen, sőt...

— Akkor elkerülte figyelmét. A rádió ma reggel azt jelentette, hogy... (ezzel egy irtózatos rémhírű dőf gyanútlan kebledbe. Nem mondom el, mert rögtön becsuknának érte).

— Hihetetlen — rebegek kékvált ajakkal.

— Pedig így van — mennydörgi ő főlényesen.

— Őt hallotta?

— Igen, hallottam!

— Ugy értem, saját két becses fülével hallotta?

— Ő (meghökken, némi lelki tusa után): No, hiszen az valójában mindegy, ki hallotta... de a szakácsnének...

— A szakácsnének rádiója van?

— Nem is ő személyesen hallotta... A szomszédok hallották... még pedig hiteles helyről... a kávéház tüzilegényétől, az pedig egyenesen egy borbélytól, akinek egy utazó beszélt el. Feltétlenül megbízható ember, a hír százszázalékosan igaz!

— Tudja, mennyi az manapság: száz százalék? Legfőljebb tíz százalék.

— Ő (majd megpukkad mérgében, hogy nem dőlhet be): Majd meglátja, hogy igaz.

Most észreveszi az ucca másik oldalán két ismerősét. Téged faképnél hagy, utánuk fut, még látod, amint diadalmasan, boldogan beléjük üti fullánkját.

Otthon járok.

Álmaimban még most is otthon járok
A régi várkert árnyas útjain,
Elnézem a sok harmatos virágot
S a zöld mohát a bástya falain

Vazul börtöne komoran mered rám
Mesébe kezd a fáradt szavú mult,
Csikordul a zár a kripta ajtaján:
Egy kis porszem a földbe vissza hull.

Méla jajjal siratják a harangok,
Szavukra felfigyel a vén Zobor,
Riadtan röppennek szét a galambok
S a Nitra tükrén fakul a mosoly.

Kecskeméthy Marianne.

Vasárnapi levél

Van-e modern Krisztus?

Történetesen éppen abban a bútorke-reskedésben tartózkodtam, ahová az illető hölgy belépett. Jóllehet, tárgyalási viszonyban álltam a kereskedővel, de a kötelező udvariasság előnyt biztosított a hölgy számára. Átengedtem neki a szót.

— Van Krisztus-kép, kérem? A hálószobám falára kellene egy.

— Van kérem, hogyne volna — így szólt a kereskedő válasza és máris rohant a raktár felé, hogy magával hozzon néhányat.

A hölgy figyelmesen megnézte a képeket, az értékes rámat, majd elfintorította az arcát és a következőket mondta:

— Én modern Krisztust akarok!

Csodálkozva néztünk egymásra: én és a kereskedő. A hölgy észrevelte megrökönyödésünket, mert tetteit a felvilágosítás-sal.

— Tetszik tudni, modern bútorom van. Világos... Ehhez nem adhatok antik Krisztust. Úgy a keretnek, mint Krisztus arcának alkalmazkodnia kell a bútorhoz. Ne de nem tesz semmit. Majd festetek egyet. Hála a gondviselésnek, hogy még vannak modern festők.

Ezzel eltávozott.

Dicséretes dolog haladni a korrallal. De azért ne essünk szélsőségbe. Az erőltetett modernség, mint szű a fába, minden-hová belefészkelte, beherárgta magát. A művészetbe, alkotásba éppúgy, mint az ízlésbe, vallási életbe. De mint mindennek — reméljük — ennek az örületnek is vége szakad. Eltűnnek azok a skatulya-házak, melyeknek semmi építési, esztétikai szépsége, sőt még háztelője sincs. Eltűnnek a festők állványairól azok a képek, melyek a futurizmus, meg mit tudom én, milyen „izmusok”, méhében születtek és melyek csak kigányolói voltak az igazi művészetnek, a természetnek, az embernek és mind-annak, ami Istennek köszönhető léte. Tehetségtelen emberek, helyesebben akar-nokok agyában születtek meg ezek az irányok, melyek hosszú időn át iramot diktáltak és letérfelték az igazi művészetet a sikamlósság, konlárság útjára.

A modern irányzat, sokszor házasságra lépve a nemzeti túltengéssel, rálépett a vallási élet terére is. Nem ritka látvány, hogy az excentrikus dolgokért rajongó és fel-fűnést hajhászó művész Krisztust gázál-arccal festi meg a keresztfán. A nemzeti-ségi rajongás pedig még esodásabb bogarakat szül.

Nemrégiben Nitrán képtárlást rendezett két szlovák művészember. Az egyik a régi iskola követője volt, a másik a szélsőségek felé kormányozta művészi hajlamainak sajkáját. Nemzetiségi fanatizmusában odáig ment, hogy az utolsó vacsora képet a saját elképzelése szerint festette meg és nem úgy, ahogy az évszázadok óta az emberek emlékezetében él. Az apostolokat önző módon saját nemzetisége tag-jáivá léptette elő, halanát borítva rájuk, kezükbe fokost, helyesebben valaškát nyomott, lábukra bocskort húzva. Az asztalról nem hlányoztak a féldecik sem. Krisztus meg Jánosokra hasonlított.

Egy művész műtermében láttam egy Mária-képet, mely a Szűzanyát bubi-fejjel ábrázolta. Ez akkor volt, mikor a bubi-frizúra megörjítette a világot.

Szomorú, mikor az ember nem idomul hozzá Krisztushoz, hanem azt akarja, hogy ő idomuljon hozzá és magára öltse örült-ségeink elképzeléseit, divatunk, bútorunk színét, stílusát. Azért boldogtalan a világ, mert nem tudja megőrizni annak a Krisztusnak a képét, aki szeretetre tanított minket, aki sohasem változtatta meg szívének jóságát, szeretetét, mert az igazi szeretet nem ismer divatot. Térjünk vissza ehhez a Krisztushoz, aki évszázadok tanításával, emlékeivel mindig változatosan marad, aki nek arcáról a szenvedés és csalódottság ellenére is olyan sok szeretet árad felénk.

Risnyovszky Endre.

A nitrai Félix-család mérhetetlen gyászja. A sors és isteni rendeltetés újai kiszámíthatatlanok. Életünk olyan, mint a verőfényes nyári égbolt. Tündöklő fényben ragyog minden, hogy aztán rövid idő múlva az eget befussa a sötét fellegek fátyla.

Ilyen szép, meghitt családi életet élt a nitrai Félix-család is, mely most a sors rendelése folytán a lelki megrendülés és mély bánat jegyében él. Majdnem egy napra esett a tragédia. Augusztus 26-án temették el Félix Lajost, a család legidősebb fiúgyermekét. Félix Lajos a nitrai ipartársulat titkára volt hosszú időn át. Ismerte őt mindenki, szorgalmas és hozzáértő tisztviselő volt. Tragikus véletlen oltotta ki életét. Mindössze 55 éves volt, mikor itthagytá feleségét és három gyermekét.

Még jóformán ki sem hültek Félix Lajos tagjai, máris szomorú hír kelt szárnyra: Félix János, az apa, halottas ágyon fekszik.

Félix János izig-veig nitrai polgár volt, a becsüleletes munka, szorgalom őt mintaképe. 82 évvel a vállán is csak a munkának élt, annak a munkának, melynek hozamából tisztességesen felnevelte több tagból álló családját. Jelenleg az ipartársulat legidősebb tagja volt. Ha Félix János el is hagyta ezt a sárteket és örök időkre búcsút vett szeretteitől és iparostársaitól, de emléke sok-sok időn át közöttünk fog élni és meggyűjlik előtte a visszaemlékezés mécsesét. A tisztességes munka apostola volt, akir érdemes követni életünk útjain.

A mélyen sájtott családnak vigasztalásul szolgáljon, hogy sokan vannak, akik teljes mértékben átérzik a keltős haláleset tragédiáját. Kérni fogjuk az Urstent, hogy az a seb, melyet a halálozási esetek ütöttek a sziveken, minél előbb behegedjen. Az elhunyttakban Félix Ferenc városi anyakönyvvezető bátyját, illetve édesapját veszítette el. Nyugodjanak békében.

Igazi falusi nyár.

Augusztus vége. Déli. Kocsink a faluba ér és a lovak kényes lépegetéssel kerülnek ki a hepe-hupás falusi ucca mélyedéseit. Ilyedi gágogással nagy libasereg menekül előlük, de úgy, hogy mindig újra lábaik elé kerülnek, míg a kocsis ostora a keltő irányba tereli őket. Ez még liba értelemben is butaságra vall. Parasztházak előtt alvó kutyák a lódobogásra lomhán felneszelnek, kötelességtudásból kellelennül párat vakatnak, néhány lépést futnak utánunk, de belátva a dolog céltalanságát, csakhamar visszamaradnak mögöttünk. Valahonnan lompan és egyenletesen cséplő-

gép hangzik szinte beleolvadva a forró levegőbe. Éles fűtly és a zúgás elhal. Bekanyarodunk a falu mögé, hol kertek alján orgonabokrok illekkatos árnyékában gyermekek ülnek csoportokban a földön és játszanak, megfélekedve a rájukbízott állapotok őrzéséről, elmélyedve a játék gyönyörébe. A gyermekfantázia egyenlő, akár parkettes, játékpoltos gyermekszoba ébreszt, akár falusi kertek alján néhány törött cserép, színes kavics vagy farka rongydarab. Álmélkodó gyermekszemmel néznek a kocsis után, habár naponta van részük látásában. Az úton felvert mirriádnyi por szem felhőt von körénk, majd lassú elhalással ül el a sýnylődő akácok porlette levelein. Talán akkor sem zöldek már, ha az eső gondossága lemossa őket, szürkéek maradnak addig, míg az első őszi szél brutális dühe le nem tépi.

De most még nyár van, déli hőség szikrázik a levegőben, ég a szem, izzik a fest és az ember jólesően egyesül a nyár hevével. Éppen delet harangoznak, mikor kocsink megáll a tágas falusi ház előtt. Árnyas kert, zöld pázsitszőnyegek, sok nyíló virág és a háziak jóleső vendégszeretete fogad.

— Hozott Isten! Ugye, nagy a meleg? Persze, nem ismeritek az igazi falusi nyarat, port, hőséget, munkát. Nálalok a port és meleget lefojtja az öntözőkocsi vízsu-gara, ti nem tudjátok, mi az a nyári munka nálunk, ti nem ismeritek az aratás, eséplés, behordás fáradtságát, ti a készel kapjátok.

— Én ezt a nyarat szeretem, ez után az igazi falusi nyár után vágyódom, magam sem tudom miért, — tör ki belőlem a vallomás.

Aztán asztalhoz ülünk. Csirke, liba, zöld-ség, saláta, tejszín, jégbehűlt bor, mindezt a nyár küldi nekünk ajándékba a falusi vendégszeretettel által.

Ebéd után nagy zöld pázsitszőnyegen fekszünk, érezzük, hogy a napsugarak behatolnak bőrünkbe, felttve vagyunk nyárral, hővel, élvezzük a semmittevést, gondolatok nélkül fekszünk és figyeljük, hogyan másznak végig a bogarak a fűszálakon, figyeljük az idetévedt méh zümmögését és a halk daloló nyüzsgés körülöttünk édes szédületbe ringat. Részel leszünk a nagy, nyugalmas Természetnek, parányi része a Földnek, gondolat, akarat nélkül.

Aztán ránkborul az éj, autotülkölés, rendőrorjárat nélküli nyugalmat, plihenést adó falusi éjszaka.

Másnap eső esik, fázunk és leverten nézzük az esőcseppek játékát, az ablaküvegen. Valamit várunk, valamit hírt vagy jelét annak, hogy nem szakadtunk el teljesen a várostól. Az íróasztalon ott a telefon. Ismerőst hívunk fel, kihez máskor semmi mondanivalónk, de most fontos minden, amit mond, amit csinál, vajon ott is irgalmatlan kifartással esik-e? Hogy meddig maradok még? Holnapig, igen csak holnapig, sürgős teendőm van otthon. Más rendelkezésemre álló kifogásom nincsen és szegyenlem bevallani, hogy a megszo-koltságot nem pótolja sem a falusi nyár nyugalma, bősége, sem a falusi emberek jósága és vendégszeretete és hogy újra visszavágyom a lármás, tülekedő város után.

Kenedy Erzsébet.

Dr. Faith könyvei közül

még kaphatók: „Nitra Arany Könyve” és „Nitrai Fejfák”. Mindkét könyv egyszerre megrendelve 30 Ks. Lapunk kiadóhivatalában is megrendelhető.

A címgyjűjtő

(Szinhely: lakásom. Idő reggel. Csinos fiatal hölgy lép be.)

A hölgy: Monostori Mária vagyok...

Én: A nagy író leánya?

A hölgy (göggös szerénységgel): Csak unokahuga.

Én: Tessék helyet foglalni. Mivel szolgálhatok?

A hölgy: Jelentéktelen szivességre kérem. Most érkeztem Bratislavából. Egy ottani ismerősöm Önt ajánlotta, mint aki itt mindenkit ismer.

Én (szellemesen): Azaz, hogy engem ismer mindenki, mint a rossz pénzt. Miről is van szó?

A hölgy: Mint a „Szikra” szépirodalmi és művészeti folyóirat képviselőjének az a megbízásom, hogy előfizetőket gyűjtsek.

Én (elsápadok): Bocsnát, én nagyon sok ujságot járatok...

A hölgy: Tévedés. Arra kérem, adjon néhány jó címet.

Én: Micsoda címet? Méltóságos? Kegyelmes? Édes? Aranyos?

A hölgy: Dehogy. Ne nekem adjon címet, hanem velem közölje az itteni jó módú és irodalompartoló urak meg hölgyek címét.

Én: Kezdem érteni.

A hölgy: Olyan címekre van szükségem, akik, ha meglátogatom őket, előfizetnek. Akik önzellen lelkesedéssel pártolják az irodalmat. (Szavalva). Akik áldozni akarnak az irodalom oltárán.

Én: Kellemetlen dolog. A címek aztán nekem rohannak, megsértődnek, szememre hányják, miért küldtem önt hozzájuk, mit vétettek, majd visszaadják a pofot és így tovább.

A hölgy: De én nem fogok önre hivatkozni. Bátran diktálhatja a címeket.

Én (még mindig habozom, még mindig nem merek): Címek... mit jelent az? Odaadom a címet, a cím rossz hangulatban van, talán ép akkor volt ott a végrehajtó, vagy a cím a kórházba készül, hogy kiszedjék vakbelét. Cím helyett tanácsot adok: minden ember egy cím. Ne sajnáljon senkit. Keressen fel mindenkit. Volt egyszer egy falusi kéregető, Schmalztopfnak hívták. Végigkoldulta az egész várost, aztán hazafelé ballagott. Mikor már jó messze volt, eszébe jutott, hogy a gazdag Magenkrautot kifejejtette. Eltűnődött. Visszamenjen a városba? Jó egy órai kutyagolás. Viszont ott biztosan kap. Végül is e szavakkal: „ki ad nekem valamit?” megfordult és a városba ment. Bön-géssze tehát sorra végig az itteni lakásokat, mindenütt címet fog találni.

A hölgy: Nem, az nem jó. Az idő pénz. Saját költségemen utazom, holnap már Prešovon kell lennem, nem járhatok céltalanul ide-oda.

Én (félóra elmúlt. Ideges vagyok. Dolgom van. Nem lehetek udvariatlan. Végre is a nagy Monostori rokona. No, adok neki címeket. Valamennyi rosszakaróm és ellenségem címét. Megálljatok, most bosszút állok rajtatok. Bosszúm annál tejesebb lesz, mert nem is sejtitek, honnan ér a tördőfés): Jó, kaphat néhány címet, de adja kezét, sehol sem említi, kitől kapta.

A hölgy: (kezet ad.)

Én: Jegyezze. (Egy csomó nevet mondok, előre is örülve, hogyan fogják a megtisztelteteket átadni, aki rájuk szabadította a tigris. Elmondom, hol laknak, mikor találhatók otthon, hogy senki se kerülje el sorsát. Elárulok egyetmást, mire tegyen félre nem érthető célzást, ha nem állnak mindjárt köztelnek. Kérdezze meg az egyiket, mi történt megszökött feleségével? A másikat, vajjon jogerős már

hathónapi fogházbüntetése? A harmadikat, mért verték meg a kávéházban?) Igy. Csupa első osztályú, megbízható cím.

A hölgy (felkel, hálásan): Köszönöm.

Én: Szót sem érdemel. Csak szigorúan! Ne felejtse el: Senkit se kiméljen!

Sétahangverseny. Az önkéntes tűzoltók és HG egyesített zenekara augusztus 31-én, vasárnap de. 11 órakor a Tiso téren sétahangversenyt rendez. A zenekar vezetősége tisztelettel meghívja a zenekedvelő közönséget és mindazokat, akik értékelni tudják azt a fáradságos munkát, melyet derék tűzoltóink végeznek a nitrái zenei élet fellendítése érdekében. Kedvezőellen időjárás esetén a hangversenyt szeptember 7-én tartják meg. A zenekari Galo karmester vezényli.

Leplezzük le a konjunktúra-kereskedőket. Sok a panasz, hogy kevés a liszt, zsír, pedig az nem felel meg a valóságnak, mert sultyomban hozzá lehet jutni liszt-hoz kilogramonként 10—15 koronáért és olyan libazsírhoz is, melynek a teteje kitűnő illatú, alja azonban gyanúsán műsír szagú, kilogramonként 40—60 koronáért. Hisszük, hogy rendőrségünk egyes nyomozó közegei rövidesen leleplezik a hirtelenül meggazdagodni szándékozó konjunktúra-kereskedőket, ha már maga a vásárló közönség ítéli a feljelentésektől. És ez érthető is némileg, mert ha valaki a titkos, de bűnös bevásárlási forrását elárulja, úgy még attól is elcsúszhat a nagy nincstelenségben. Ettől fél nálunk mindenki és sajnos, emiatt fogunk sok mindent nélkülözni a közélgi tél folyamán. Bezzeg Bécsben más a helyzet, ott a reggeli kávéhoz süteményt: kiflit, zsemlyét ehetik az ember s a kenyéradagok emberhez és nem kiscicához méltóak. De miért? Mert ott a vásárló közönségben megvan az az egymásiránti megértés, a közösségi szolidaritás, a bűn leleplezése iránti ösztön-szerű hajlam, a hatóságok rendeleteinek betartása iránti törekvés. És ez hiányzik nálunk! Egoisták és fegyelméletlenek vagyunk?! D.

A vári énekkar kirándulása Radosinára. Mint minden évben, úgy ezidén is meglátogatta a vári egyházi énekkar a püspöki tulajdon képező radosnai kastélyt. A természeti szépségek, valamint a kastély romantikája elbűvölte az énekkar tagjait. *Namrava Feri* dalköltő, a jeles szakkázművész kitűnő ételeket állított elő. Mindenben volt bőség, csupán a hangulatot kötötte békiyóba a mai nehéz idők tengernyi gondja és állapota. Máskor daltól, hegedűszótól vett hangos a kirándulóhely, az ezidei kirándulás megán viselte a háborús szomorúság bélyegét. Ezt a szépség-hibát azonban lelkesen igyekezett kikörri-gálni *Kovács* püspöki főintéző és bájos felesége, akik valósággal ellesték a jelenlevők gondolatait is. Hála és köszönet illeti a fi. Káptalant és különösen *Formánek* kanonok urat, aki lehetővé tette a nagy költségeket igénylő kirándulás megtartását.

A vári énekkar példásan végzi feladatát. Művészi módon ápolja az egyházi zeneirodalmat és ugyanakkor Istennek hódolt Művészi magaslatocon jár és elismerés. szerez magának. A most Nitrán járt 80 éves volt bolgár cár kijelentette, hogy a nitrái vári egyházi énekkartól van a legjobban elragadtatva, szereplése egyenesen élményt jelent a számára. N. F—csi.

Nagy választékban

komplett német konverzáción lexikonok
KVET-nél, Nitra, Hlinkova ul. 31.

BOLDOG HALÁL.

Boldog az a Virág,
Melynek az a sorsa:
Szépségét, illatát
Áldozzák oltárra.
Szépség közelében
Nem érzi halálát,
Telje egészében
Odaadva magát!

„Boldog, ki Krisztusért
Mindent tud áldozni,
Ötet dicsőítve
Boldogan meghalni!”

Ha szeme lezárul,
Hosszú pihenőre
S mosollyal az arcán
Viszik temetőbe
Holt testét. A lelke
Megtelve Jézusát,
Angyalokkal zenghet
Istennek Hozsannát!!!

Tarnóczy-Majthényi Mária.

Egy Nitráról elszármazott pap aranymiséje. Vasárnap, augusztus 10-én tartotta aranymiséjét Smutny Rezső plébános, a dévényi (Theben, Nieder-Donau) templomban. A közszeretben álló jubiláns hívei ez alkalommal utolsó helyig megtöltötték a templomot. Az ünnepi beszédet a dévényi születésű dr. Köhgyi József, szentszéki ügyész, pozsonyi hittanár tartotta. Míse után számosan üdvözölték az aranymisést, akit egyszersmind vallásos tárgyú emléktárggyal leptek meg. Smutny plébános édes anyja révén, aki Feldhammer-családból eredt, nitrái származású. Fölmentelésekor a piarista-rend tagja volt és szünidejét rendszeresen városunkban töltötte. A régi Magyarországon a kegyesrend őt főgimnáziumában tanított. Később világi pappá lett és 30 év óta áldásosan vezeti a dévényi plébániát.

Polgárok - Katolikusok!

Legyetek tagjai a „SVOJ POMOC” (önsegélyző) című nitrái temetkezési szövetkezetnek, ahol mérsékelt tagsági díj befizetése mellett biztosítjátok úgy a magatok, mint gyermekeitek anyagi érdekeit.

Különösen a város és vidék szegény lakosainak ajánljuk a belépést.

Közelebbi felvilágosítást a szövetkezet Hlinka ucca 18. sz. alatt lévő irodájában (Főtrafik épülete) lehet nyerni.

Elsőosztályú tűzifa

nagyban és kicsiben kapható

Hasáb handloval
vágott fa porosz szén
fűrészelt karvini
koks állandó raktáron

Sumichrast Rudolfnál

Nitra, Vodná ulica. Tel. 2291.

NITRAMEGYEI SZEMLE

Felelős szerkesztő és lapkiadó:
Risnyovszky János.
Kéziratokat nem adunk vissza!
Nyomja Risnyovszky János könyvnyomdája
(esetűlt „Corvin”)
Nitra Piaristák-ut. 22.